

Par draudzīgu enerģiju!

Energoefektīvo procesu būtiska sastāvdaļa ir enerģijas galapatērētāju lēmumu ietekmēšana, sniedzot informāciju gan par atjaunojamiem energoresursiem, gan arī jaunāko tehnoloģiju sniegtajām iespējām un potenciālajiem ieguvumiem – saules kolektoru uzstādīšanu karstā ūdens sagatavošanai, alternatīvo resursu izmantošanu individuālajai apkurei, solāro enerģiju, zemes siltuma u.c. tehnoloģijām, saules bateriju uzstādīšanu uz ēku jumtiem elektroenerģijas ražošanai, siltum-sūkņa ar dziļurbuma termozondi uzstādīšanu ēkas siltumapgādei, koksnes granulu katlu uzstādīšanas priekšrocībām, cita veida bezizmešu apkures iekārtām, atkritumu šķīrošanu un cieto atkritumu frakciju sadedzināšanu, ražojot enerģiju.

Rūpējoties par enerģijas galapatērētāju izglītošanu un enerģijas efektīvas izmantošanas veicināšanu Latvijas iedzīvotāju vidū, AS "Latvenergo" 1997. gadā tika atklāts Energoefektivitātes centrs (EEC), lai gan sākotnējā speciālistu apmācība un sagatavošana sākās jau 1994. gadā. Šāds centrs ir vienīgais Baltijā. Apskatei centrā ir pieejamas daudzveidīgas ierīces, kas ikdienā palīdz rūpēties par energoresursu saprātīgu izmantošanu. Dažādu spuldžu

EKSPERIMENTU LABORATORIJA. *Elektrum* Energoefektivitātes centrā iekārtota improvizēta mājsaimniecības vide, tajā skaitā virtuve, kur tiek veikti eksperimenti reālā laikā un vidē, lai apmeklētājiem sniegtu pārbaudītus ieteikumus.

ZAĻI UN DRAUDZĪGI. Jūrmalā, Jomas ielā 4, ikvienam interesentam ir iespējams uzzināt, kā energoresursus tērēt saprātīgāk un gudrāk, saglabājot un pat uzlabojot komfortu.

stends ir tikai viens no *Elektrum* Energoefektivitātes centra ekspozīcijas elementiem, jo centrā iekārtota arī improvizēta mājsaimniecības vide, tajā skaitā virtuve, kur tiek veikti eksperimenti reālā laikā un vidē.

Elektrum Energoefektivitātes centrā atrodas dažādu nozaru sadarbības partneru ekspozīcijas, ko demonstrē darbībā centra apmeklētājiem, lai uzskatāmi konsultētu, kā uzlabot elektroenerģijas lietošanas paradumus un līdz ar to – kā samazināt mājsaimniecības vai uzņēmuma izmaksas par elektroenerģijas patēriņu, vienlaikus nodrošinot augstu ražošanas efektivitāti, sadzīves kvalitāti un komfortu.

Vairāku gadu laikā uzkrātā kompetence *Elektrum* Energoefektivitātes centra speciālistus ir padarījusi par nozares ekspertiem, kuru padomus ikdienā izmanto gan uzņēmumu pārstāvji, gan arī mājsaimniecības.

Elektrum Energoefektivitātes centra speciālisti sniedz konsultācijas un ieteikumus par

- spuldžu izvēles kritērijiem,
- telpu apsildes risinājumiem,
- sadzīves elektroierīču efektīvu lietošanu,
- jaunākajām elektroierīcēm un to izvēles parametriem,
- garantēto un nepārtraukto elektroapgādi,
- zibensaizsardzību un pārsprieguma aizsardzību,
- elektrotransportu un tā uzlādes iespējām,
- atjaunīgo energoresursu izmantošanu.

INTERESANTAS UN NODERĪGAS EKSPOZĪCIJAS. *Elektrum* Energoefektivitātes centrā atrodas dažādu nozaru sadarbības partneru ekspozīcijas, ko demonstrē centra apmeklētājiem.

INOVATĪVI RISINĀJUMI. Centrā aktīvi testē dažādus inovatīvus risinājumus, jo pieaug klientu vēlme pēc konsultācijām par energomonitoru izvēli un dažādiem inovatīviem risinājumiem elektroenerģijas patēriņa optimizācijai.

PADOMI UN KONSULTĀCIJAS. *Elektrum* Energoefektivitātes centra speciāliste Biruta Ķīne sniedz ieteikumus telpu apsildes risinājumu izvēlē.

Elektrum Energoefektivitātes centra speciālisti piedalās dažādos semināros uzņēmumos un skolās visā Latvijā, arī klientu un uzņēmēju dienas Latvijas novados.

Elektrum Energoefektivitātes centra darbība ir nozīmīga arī no vides saudzēšanas un zaļās domāšanas skatpunkta; vienlaikus energoefektivitāte ir iespēja ekonomēt resursus un izdevumus.

Centrā regulāri notiek dažādi bezmaksas tematiskie semināri *Elektrum* juridiskajiem klientiem – mazo un vidējo uzņēmumu tehniskajiem speciālistiem. Seminārus filmē, un ikvienam interesentam ir iespēja tos noskatīties arī vēlāk – tā ir liela priekšrocība klientiem, kuri dzīvo un strādā valsts novados. Iespēja izmantot jaunās tehnoloģijas ir ļāvusi būtiski palielināt arī interesentu skaitu, jo *Elektrum* Energoefektivitātes centra pasākumu zāles ietilpība ir tikai 100 vietas.

Jāatzīmē, ka teritorijā pie centra ēkas atrodas viens no elektrotransporta uzlādes punktiem, kurā 24h diennaktī ir pieejama bezmaksas uzlādes stacija jebkura lietotāja elektriskajam transporta līdzeklim. Tāpat pie *Elektrum* Energoefektivitātes centra ir novietots konteiners nolietoto elektroierīču savākšanai, bet centra telpās atrodas konteineri izlietoto bateriju un izdegušo spuldžu nodošanai.*

Jau vairākus gadus *Elektrum* Energoefektivitātes centrs plašu sabiedrības daļu par energoefektivitāti māsaimniecībās informē arī Muzeju nakts pasākumos.

Valsts energoefektivitātes mērķi un to sasniegšanas mehānismi 2020. gadam noteikti gan “Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2014.–2020. gadam”, gan arī “Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam” un “Nacionālo reformu programmā stratēģijas “ES2020” īstenošanai”. Valsts līmenī sasniedzamais mērķis paredz primārās enerģijas ietaupījumu 0,670 Mtoe (28 PJ) apmērā. Plānotais ietaupījums paredz nevis valsts enerģijas patēriņa absolūto samazinājumu, bet gan pieauguma ierobežojumu, ko nodrošina veiktie energoefektivitātes pasākumi.

Latvijai, saistībā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/27/ES par energoefektivitāti ieviešanu uz 2020. gadu, sasniedzamais valsts energoefektivitātes mērķis ietver divus saistošos mērķus:

ikgadēji jāsasniedz ietaupījums 1,5% apmērā no valsts galapatērētājiem piegādātās enerģijas (kopā līdz 2020. gadam – 0,261 Mtoe (10,9 PJ));

katru gadu jārenovē 3% valstij piederošo ēku platības (maksimālās aplēses – kopā 678 460 m², kam atbilstošais enerģijas ietaupījuma apjoms visā 2014.–2020. gada periodā ir 0,0044 Mtoe (0,18 PJ)).

Stājoties spēkā Direktīvai 2012/27/ES, par vienu no galvenajām aktualitātēm valsts ilgtspējīgas attīstības veicināšanai tiek uzskatīta nacionālā un reģionālā līmeņa institucionālo struktūru izveides nepieciešamība. Direktīvas prasības ir vērstas uz nacionālās energoefektivitātes sistēmas izveidi, kas veicinātu enerģijas ietaupījumu visiem tās dalībniekiem – enerģijas ražotājiem, pārvadei un galapatērētājiem.

Direktīva 2012/27/ES paredz pašvaldībām izveidot pasākumu sistēmu energoefektivitātes veicināšanai – kā ražošanā un piegādē, tā arī galapatērētāņā. Direktīvas 5. panta 7. punkts nosaka, ka dalībvalstis, pienācīgi ņemot vērā publisko struktūru attiecīgo kompetenci un administratīvo organizāciju, mudina publiskās struktūras, tostarp reģionāla un vietēja līmeņa struktūras, un sociālo mājokļu struktūras, kas ir publisko tiesību subjekti, apsvērt energovadības sistēmu ieviešanu.

SEMINĀRI. *Elektrum* Energoefektivitātes centrs regulāri rīko izglītojošus bezmaksas tematiskos seminārus ēku apsaimniekotājiem, būvniekiem un ražotājiem.

ELEKTROTRANSPORTA UZLĀDE. Pie *Elektrum* Energoefektivitātes centra 24 h diennaktī ir pieejama bezmaksas uzlādes stacija elektrotransportam.

bērniem – gan centra telpās, gan arī izbraukumos skolās un ikgadējos Zinātnieku nakts ieskaņas pasākumos oktobra mēnesī. Mazākie apmeklētāji ekskursijas laikā iepazīs energoefektivitāti, piedaloties radošajās darbnīcās un īstenojot virkni aizraujošu eksperimentu, kā arī uzzinās par elektroenerģijas sniegto komfortu un par to, kam ir jāpievērš uzmanība, izmantojot kādu elektroierīci.

Ikviens ir aicināts bez maksas apmeklēt *Elektrum* Energoefektivitātes centra rīkotos pasākumus un izglītojošos seminārus, piedalīties ekskursijās, kā arī individuāli konsultēties ar centra speciālistiem par energoresursu efektīvu izmantošanu sadzīvē un uzņēmējdarbībā. Energoefektivitātes centrs Jūs gaida plašās un ērtās telpās – Jomas ielā 4, Jūrmalā. **E&P**

G. Actiņa

Foto: J. Brencis

* http://www.latvenergo.lv/lat/klientiem/EEC/par_ee/

Pašreizējā enerģijas un energoefektivitātes politika Latvijā orientēta uz globālo mērķu un kopienas kopīgo interešu nodrošināšanu, tomēr, mērķa savlaicīgai sasniegšanai, valsts attīstības plānošanas sistēmā jāņem vērā mazo uzņēmēju un mājsaimniecību intereses un vajadzības.

Lai sasniegtu labākus rezultātus, uzņēmumiem un mājsaimniecībām jāspēj ietekmēt gan reģionālo, gan arī nacionālo attīstības plānu veidošanu, piedāvājot enerģētikas plānošanas aģentūrām savus individuālos plānus un vīzijas par enerģijas efektīvas izmantošanas attīstību. Šis posms dotajā brīdī ir vāji attīstīts valsts enerģētikas aģentūru trūkuma dēļ; tās varētu uzņemties starpnieka lomu attiecībās starp enerģijas patērētājiem – mazajiem uzņēmumiem un mājsaimniecībām un valsts enerģētikas attīstības plānošanas institūcijām.

Energoefektīvo procesu vadības ietvaros energoefektivitātes rādītāju uzlabošanai Latvijā, kā arī pamatojoties uz Direktīvu 2012/27/ES, noteikto valsts energoefektivitātes mērķu sasniegšanai pašvaldībās ir jāplāno šādi pasākumi:

- jaunu energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošana, pieredzes popularizēšana un pārnese;
- mājsaimniecību iesaistīšana enerģijas ražošanas tirgū – ar divpusejo skaitītāju popularizēšanas un ieviešanas palīdzību;
- dzīvojamo māju siltummezglu un stāvvalu maiņas popularizēšana;
- centralizētās apkures atjaunošana lauku apvidos māju grupām;
- daudzdzīvokļu ēku energoefektīvas renovācijas popularizēšana pašvaldībās;
- sabiedrisko ēku – pagastu pārvalžu, skolu, bērnudārzu, slimnicu, kultūras namu u.c. renovācija energoefektivitātes paaugstināšanai;
- zema enerģijas patēriņa ēku būvniecība un esošo ēku rekonstrukcija par zema enerģijas patēriņa ēkām.